

VERSLAG HOORZITTING KRACHTWIJKEN/WIJKAANPAK

Datum: 21 februari 2012
Plaats: nieuwe raadzaal
Tijd: 20.00-22.00 uur

Aanwezig: dhr. J.P. Rehwinkel, voorzitter (burgemeester), mw. M. Dekker (PvdA), mw. E. van Lente (PvdA), dhr. R.O. Martens (PvdA), dhr. R. van der Schaaf (PvdA), dhr. M.D. Blom (VVD), dhr. J.M. van Keulen (VVD), dhr. M. Gijsbertsen (GroenLinks), mw. A. Postma (GroenLinks), mw. L.I. van der Vegt (GroenLinks), mw. A.M.J. Riemersma (Stadspartij), dhr. E. Eikenaar (SP), dhr. H.J.M. Akkermans (D66), dhr. M. Verhoef (ChristenUnie)

Namens de griffie: mw. M. Wechgelaer (commissiegriffier Ruimte en Wonen)

Insprekers: de heer Heslinga (op persoonlijke titel)

Verslag: dhr. J. Bosma (Notuleerservice Nederland)

De voorzitter:

- Opent de hoorzitting om 20.00 uur en heet iedereen hartelijk welkom.
- Licht toe dat de raad wil leren van ervaringen uit het verleden voor toekomstige wijkaanpak.

Blok 1

Sprekers: Alice Thijs (directeur vrouwencentrum Jasmijn), Peter Broer (directeur organisatie voor samenlevingsopbouw Stiel), Magda Rozenveld (voorzitter bewonersorganisatie Korrewegwijk), Jan Waanders (evangelist, organisator jongerenactiviteiten in Het Pand), Conny Eldering (Ondernemershuis De Hoogte, Talent in Actie, bestuurslid Floreshuis). Met kennisgeving afwezig: Rudie Bilder (basisschool De Kleine Wereld).

Mw. Thijs (directeur vrouwencentrum Jasmijn):

- Wijst op de uitzonderlijke resultaten van Jasmijn Werkt. Het succesvolle project is gericht op zeventienhonderd bijstandsvrouwen in een sociaal-economisch uitzichtloze situatie.
- Stelt dat de Krachtwijkanaanpak zich richtte op het verbeteren van leefsituaties en werken naar werk via een integrale aanpak en onconventionele samenwerkingen.
- Noemt de vier partners: Lefier, het Alfa-college, Jasmijn en de dienst SOZAWE. De aanwezigheid van een speciale consultant bleek een succesfactor, die gelukkig toch niet werd teruggedraaid na de reorganisatie van SOZAWE.
- Somt andere succesfactoren op: samenwerking, woonwerkgesprekken, kinderopvang dichtbij, opleidingen, cursussen en een individuele coach voor nazorg.
- Had geen last van de tijdsdruk in de beginfase en de vele wisselingen.
- Is blij dat Jasmijn Werkt doorging na beëindiging van de Krachtwijkanaanpak.
- Is nog in gesprek over actieve bemiddeling van de doelgroep, wat eigenlijk niet past in het huidige beleid gezien de kansen van de doelgroep op de arbeidsmarkt.
- Roept de gemeente op bij grote investeringen in succesvolle projecten de looptijd langer te maken dan een paar jaar om de bereikte resultaten vast te houden en uit te rollen over andere wijken.

Dhr. Broer (directeur Stiel):

- Verbaast zich erover dat maatschappelijke organisaties niet bij het RKC-onderzoek zijn betrokken.
- Ziet als beginfout in de regie van ministerie Wijkzaken dat andere ministeries in plaats van budget ook onaangekondigd projecten de Vogelaarwijken in konden sturen.
- Begreep de keus voor Indische Buurt en De Hoogte niet. Het leek een soort loterij, terwijl de stad met NLA al jaren alle aandachtswijken bediende.
- Stelt dat de Krachtwijkanaanpak ook geweigerd had kunnen worden of aangenomen op voorwaarde dat alle 12 NLA aandachtswijken bediend zouden worden.
- Werd als maatschappelijke organisatie nauwelijks bij de aanpak betrokken. Het was beter geweest aan te sluiten bij het bestaande in plaats van opnieuw te beginnen.
- Zag een veelheid aan actoren en projecten met vaak overlappende doelgroepen en doelstellingen. Ter illustratie van de veelheid: Radar uit Amsterdam kreeg uiteindelijk de doelgroep blanke mannen

van 40+ toebedeeld.

- Noemt de sociale wijkaanpak in Beijum als voorbeeld van hoe het beter kan. Dat is een langdurige aanpak met als vertrekpunt de bewoners en de bestaande infrastructuur.

Mw. Rozenveld (voorzitter bewonersorganisatie Korrewegwijk):

- Had in de beginfase geen overzicht door de enorme versnippering en ontving hierover veel klachten van bewoners. Het was onduidelijk waar en bij wie je navraag kon doen.
- Vindt ook dat beter aangesloten had moeten worden bij het bestaande.
- Werkte in de volgende fase intensief en vruchtbaar samen met de gemeente.
- Raadt aan het convenant uit 2008 te gebruiken om elke drie maanden te evalueren of gemeente en bewoners samen nog op het goede spoor zitten.
- Complimenteert stadsdeelcoördinatie voor de rollen van regisseur en aanspreekpunt.
- Ziet veel initiatieven als Meldpunt Overlast en overlegavonden in de wijk vanuit de gemeente, maar pleit ervoor woorden nu in daden om te zetten.

Dhr. Waanders (evangelist, organisator jongerenactiviteiten in Het Pand):

- Ziet veel gezinnen verhuizen of hun kinderen elders naar school sturen, waardoor kinderen uit probleemgezinnen elkaar katalyseren in slecht gedrag.
- Pleit daarom voor meer gemeentelijke sturing op type woningen en wellicht scholen.
- Geeft voorbeelden van gewelddadig gedrag door kinderen van 10 à 12 jaar. Ingrijpen bij minderjarigen is lastig als ouders niet mee willen werken, ondanks gesprekken met GGD, de jeugdagent en school. Er heerst bij andere kinderen vaak een klimaat van angst.
- Constateert dat het incidentele geld van de Krachtwijkeraanpak probleemgezinnen niet echt verder hielp. Maar liefst vier organisaties stortten zich op hen.
- Stelt dat de kerk honderd jaar geleden met jeugdzorg begon. Vrijwilligers van de kerk en Humanitas zetten zich nog steeds met passie in voor de jeugd los van regeltjes en taakomschrijvingen.
- Pleit ervoor vrijwilligers het verschil te laten maken door ze te begeleiden en te waarderen.

Dhr. Eldering (Ondernemershuis De Hoogte, Talent in Actie, bestuurslid Floreshuis)

- Zag een tsunami aan projecten, maar onderscheidde zich door een eigenzinnige werkwijze die onafhankelijk was van (gemeentelijke) subsidies en voor, door en met bewoners was.
- Had het idee dat veel geld verspild werd en kon meer doen met weinig geld.
- Begreep niet waarom landelijke bureaus projecten kwamen draaien.
- Constateerde voor het eerst gemeentelijke regie bij de Wijkstemdag.
- Wijst erop dat Talent in Actie een brede inzet van studenten, ondernemers, werkenden, werkzoekenden en vrijwilligers kent. Er zijn veel plannen voor de toekomst.
- Nodigt de raadsleden uit voor een inlooplunch op 15 maart 2012 om te zien wat er gebeurt.
- Stelt dat de doelgroep aan de onderkant weinig opheeft met mooie folders, maar gewoon iets wil doen.
- Ziet steeds meer samenwerking tussen organisaties en uitwisseling van successen.

Vragen

Dhr. Gijsbertsen (GroenLinks):

- Wijst op het spanningsveld tussen aansluiten bij de bestaande infrastructuur en regie voeren om de doelgroep zo effectief mogelijk te bereiken. Hoe valt dat te ontwarren?

Dhr. Broer (directeur Stiel):

- Stelt dat de gemeente vóór de Krachtwijkeraanpak overlap voorkwam door afstemming.

Mw. Rozenveld (voorzitter bewonersorganisatie Korrewegwijk):

- Wijst op het succesvolle overleg van Heel de Buurt met bewoners en veel organisaties. De aanleiding is overlast, maar er komen veel bewoners op af die wel iets willen doen.

Mw. Thijs (directeur vrouwen centrum Jasmijn):

- Vindt aansluiten bij bestaande structuren belangrijk, maar nuanceert dat de Krachtwijkeraanpak ook in korte tijd veel goede samenwerkingsverbanden heeft opgeleverd door de hoge druk en het verlaten van gebaande paden.

Dhr. Eikenaar (SP):

- Is benieuwd waarom het niet gelukt is de frustraties over de vele projecten te doorbreken. Gaat regie inmiddels beter en hoe dan?

Mw. Rozenveld (voorzitter bewonersorganisatie Korrewegwijk):

- Probeerde in de beginfase wel overzicht te krijgen, maar niemand wist waar je voor wat moest zijn.
- Vindt dat stadsdeelcoördinatie nu uitstekend overzicht heeft.

Dhr. Waanders (evangelist, organisator jongerenactiviteiten in Het Pand):

- Stelt dat organisaties wel mee wilden werken, maar dat er te veel wisselingen in samenstelling waren. Soms voerden meerdere mensen regie over één plan.

Dhr. Van der Schaaf (PvdA):

- Is verbaasd en teleurgesteld over het feit dat de doelstellingen van de Krachtwijkenaanpak beter samen te werken en meer te bereiken niet behaald zijn. Hoe kan dat?

Dhr. Waanders (evangelist, organisator jongerenactiviteiten in Het Pand):

- Vertelde alleen over zijn eigen ervaring.
- Constateert dat onderling vertrouwen en een onorthodoxe aanpak het niet van de vele regeltjes hebben gewonnen.

Dhr. Van Keulen (VVD):

- Proeft weinig warmte voor de Krachtwijkenaanpak, waar het RKC-rapport genuanceerd is. Waarom is het niet gelukt met zoveel geld goede dingen te doen?

Dhr. Broer (directeur Stiel):

- Antwoordt dat het de vraag is of je wel resultaat behaalt met een bak geld, wanneer je dit zonder beleid uitgeeft. Geld moet niet de drijfveer zijn en een te veel aan geld kan zelfs tot een achterstand leiden.

Mw. Thijs (directeur vrouwen centrum Jasmijn):

- Wijst erop dat fysiek veel verbeterd is met het vele geld, zoals speeltuinen. Bewoners zijn daar ook tevreden over. Ook zijn er sociale succesverhalen als Jasmijn Werk.
- Beaamt dat de Krachtwijkenaanpak chaotisch begon waardoor fouten zijn gemaakt. Toch zijn er ook veel dingen goed gegaan en is out-of-the-box gedacht.

Dhr. Martens (PvdA):

- Vraagt of er te veel geld was om ordelijk uit te geven of dat gemeentelijke regie tekortschoot.

Dhr. Broer (directeur Stiel):

- Wilt de chaos in de beginfase aan te strakke tijdsnormen, landelijke bemoeienis met projecten en inderdaad de hoeveelheid geld en projecten.

Dhr. Akkermans (D66):

- Is benieuwd of instellingen en gemeente evaluatiemomenten hebben gehad.

Dhr. Broer (directeur Stiel):

- Kreeg samen met andere Groningse organisaties (*MJD, Politie*) na twee jaar het informele verzoek de beste medewerkers in de Krachtwijken in te zetten en zij plaatsten vooral medewerkers uit het succesvolle team uit Beijum over.
- Sommige Stielmedewerkers vroegen dringend weg te mogen uit de Krachtwijken. (*geen verband met vorige uitspraak*)
- Is zeven keer door onderzoeksbureaus en ministeries geïnterviewd, maar miste betrokkenheid vanuit de kerngroep.

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Stelt dat de sociale wijkvernieuwing in Beijum ook niet gladjes is verlopen, doordat draagvlak ontbrak. Als chaos komt door het betrekken van veel bewoners, kan er juist iets moois uit voortkomen.

Dhr. Broer (directeur Stiel):

- Beaamt dat in Beijum ook conflicten voorkwamen. De aanpak was wel duidelijker.
- Antwoordt dat het betrekken van bewoners in de tweede fase Krachtwijken aanzienlijk beter ging.

Dit jaar zijn resultaten in leefbaarheid te constateren.

Blok 2

Sprekers: Axel Kroeze (buurtmaatschappelijk werker MJD), Petra Eugelink (manager oude wijken MJD), Paul Mulder (wijkconsulent Korrewegwijk bij Lefier Stad), Stein van Berkel (wijkontwikkelaar De Hoogte bij De Huismeesters), Paul van Zwieten (chef basiseenheid Noord politie), Karin Brongers (voormalig projectleider Krachtwijken vanuit politie).

Dhr. Kroeze (buurtmaatschappelijk werker MJD):

- Herkent het beeld van een onoverzichtelijk begin. Er stonden wel dertig projecten en activiteiten op de lijst. Werkers en bewoners verloren het overzicht.
- Wijst erop dat in 2003 met de OBAZ-gelden ook veel instellingen met een behoorlijke aftrap de wijk in trokken. Bewoners vragen zich steeds af of het zal beklijven.
- Twijfelde of het wel verstandig was in deze wijken te experimenteren.
- Was erg content met de aanpak van multiprobleemgezinnen in Take5 en nu De Ploeg. Het is belangrijk na het constateren van problematiek laagdrempelig gezinshulp in te kunnen zetten.
- Werkt samen met veel organisaties, bijvoorbeeld binnen buurtwelzijn en het CJG.

Mw. Eugelink (manager oude wijken MJD):

- Baalt van het onterechte beeld dat de wijkaanpak zou falen en wijst op goede resultaten van initiatieven als het Somaliërproject, studenteninzet, het driehoeksoverleg, Talent in Actie, Heel de Buurt en de topstratenaanpak.
- Herkent ook de onduidelijkheid en het gebrek aan sturing. In Groningen was genoeg deskundigheid aanwezig, landelijke bureaus waren eigenlijk niet nodig.
- Wil in de toekomst graag eenduidige aansturing en een heldere opdracht van de gemeente met als voorwaarde integrale samenwerking tussen organisaties. Het kost tijd, maar bij buurtwelzijn zie je dat het werkt. Het gezamenlijke MT van Stiel, MJD en Humanitas stuurt zelfs elkaars werkers aan.
- Pleit tot slot voor het opheffen van de knip in doelgroepen jonger en ouder dan 23 jaar.

Dhr. Mulder (wijkconsulent Korrewegwijk bij Lefier Stad):

- Benadrukt ook dat naast kritische geluiden er prachtige resultaten zijn behaald op projectniveau, waarbij partijen juist goed samenwerkten. Er lag ook al een hele goede basis.
- Miste ook samenhang en zag dubbelingen door de vele projecten en de wisselingen in projectleiders. Inzet van landelijke bureaus was achteraf onwenselijk.
- Ziet de Wijkstemdag als voorbeeld van goede participatie.
- Wijst erop dat ook verkeerde verwachtingen zijn gewekt bij bewoners, die nauwelijks invloed op jaarplannen uit konden oefenen.
- Stelt dat onduidelijkheid over verantwoordelijkheden, tijdsdruk, gedoe tussen gemeentelijke diensten en gebrek aan regie van de inhoud hebben afgeleid.
- Trekt als les dat je beter minder kunt doen en dan goed, met overzicht en duidelijke kaders.

Dhr. Van Berkel (wijkontwikkelaar De Hoogte bij De Huismeesters):

- Noemt als zwakke punten de vele wisselingen van projectleiders, onduidelijkheid van de gemeentelijke organisatie en het ontbreken van een plan projecten scherp te monitoren.
- Beamt dat er vele succesvolle projecten zijn geweest en noemt het Schuttingproject als voorbeeld. Er is bovendien veel geleerd. Goede projecten voortzetten is verstandig.
- Denkt dat de hoeveelheid geld soms zorgde voor een minder kritische houding. Er zijn niet altijd drie of vier offertes aangevraagd en sturing op het eindresultaat kon soms beter.
- Stelt dat Groningen landelijk gezien uitblinkt in de intense en succesvolle samenwerking tussen gemeente en corporaties.
- Is wel ondervraagd door de Rekenkamercommissie.

Dhr. Van Zwieten (chef basiseenheid Noord politie):

- Complimenteert stadsdeelcoördinatie voor de goede regie op het thema veiligheid.
- Wijst op de keus in de regiegroep niet te veel projecten te doen en te focussen op de persoonlijke aanpak van de top 10 overlastplegers en de stratenaanpak met verbinding tussen projecten en met bewoners. Andere belangrijke en succesvolle projecten zijn het VIB-pand, het Somaliërproject, de aanpak van drugs en huiselijk geweld.

- Ziet als minpunt dat het ontbrak aan vooraf goed geformuleerd beleid.
- Constateerde een grote behoefte in de wijk aan reguliere uitvoerenden boven projectleiding.
- Pleit ervoor te zorgen dat de basiscapaciteit van werkers in de buurt op orde is, aangezien projectmatige inzet altijd fluctueert.
- Wijst op het belang van 'kennen en gekend worden'. Veel wisselingen werken belemmerend.
- Denkt dat de structuur van de gemeente soms tegen kan werken. Stadsdeelcoördinatie zou bij uitstek een stem moeten krijgen en regie voeren.
- Constateert dat uit veiligheids- en leefbaarheidsmonitors blijkt dat bewoners vertrouwen in de toekomst hebben. Basiscapaciteit, duidelijke beleidsuitgangspunten en regie en het focussen op een beperkt aantal projecten zijn nodig om dat vertrouwen waar te maken.

Mw. Brongers (voormalig projectleider Krachtwijken vanuit politie):

- Beamt dat niet alles goed is gegaan, maar wijst erop dat het vooral prettig was in brede samenwerking te experimenteren, plannen vorm te geven én waar te maken in de uitvoering. Meestal is voor dat laatste geen geld.
- Begrijpt al fietsend door de kwetsbare wijken wel degelijk waarom ze geselecteerd zijn. Er zijn veel sociale huurwoningen, waarvan de bewoners geen kans of keus hebben elders te wonen. Cliënten uit het Tweede Kansbeleid, van VNN en de reclassering en bijstandsmoeders hebben gemeen dat zij proberen hun leven op de rit te krijgen.
- Stelt dat de aanpak van notoire overlastplegers werkt. Wanneer zij verdwijnen uit het straatbeeld, dan heeft dat een grote invloed op veiligheidsgevoelens van bewoners.
- De stadswachten hebben zich t.a.v. overlastbestrijding uitmuntend ingezet. Voordeel was dat het om een aantal vaste Stadswachten ging die zich specifiek met deze wijken bezig hield. Hierdoor betrokkenheid en: kennen en gekend worden.
- Ziet een trend in de hulpverlening de kracht in wijken te mobiliseren. Elke straat kan een paar probleemgezinnen aan, maar in deze wijken dreigen de 'normale' gezinnen weg te trekken waardoor de balans verschuift.
- Pleit ervoor de succesvolle projecten voort te zetten.
- Noemt als belangrijk knelpunt de dienstenstructuur van de gemeente. Van organisaties wordt verwacht en geëist dat ze met één aanspreekpunt werken. Gelukkig richt de reorganisatie van de gemeente zich ook op het creëren van één gemeente.
- Deze kwetsbare wijken en zeker met het oog op de toekomstige ontwikkelingen (bezuinigingen ed) verdienen blijvende aandacht en inzet. Het is al een goed resultaat als we de zaken weten te stabiliseren.

Dhr. Heslinga (inspreker op persoonlijke titel):

- Denkt dat alle partijen grote steken hebben laten vallen en twijfelt aan hun deskundigheid.
- Mist bij politieke partijen empathie en betrokkenheid om te achterhalen wat speelt in wijken.

Vragen

Dhr. Verhoef (ChristenUnie):

- Vraagt in hoeverre bewoners zijn betrokken om projecten op hen af te stemmen en hoe hun betrokkenheid gewaarborgd blijft.

Dhr. Van Berkel (wijkontwikkelaar De Hoogte bij De Huismeesters):

- Wijst erop dat de bewonersbetrokkenheid via NLA en Wijkstemdagen goed is vormgegeven.
- Licht toe dat het NLA-budget echt door bewoners wordt uitgegeven en dat het Krachtwijkengeld bedoeld was voor geconstateerde problematiek en kansen in de wijk.

Dhr. Eikenaar (SP):

- Is benieuwd welk effect de aanpak heeft gehad op het dagelijks leven van bewoners.

Mw. Eugelink (manager oude wijken MJD):

- Antwoordt dat de veel gehoorde frustratie van onoverzichtelijkheid inmiddels is opgelost.
- Stelt dat duidelijke verwachtingen en luisteren essentieel zijn voor bewoners. Mogen ze meebeslissen of is een avond alleen maar informatief? Buurtwelzijn slaat de goede weg in.

Dhr. Kroeze (buurtmaatschappelijk werker MJD):

- Antwoordt dat bewoners tevreden zijn over de fysieke maatregelen, zoals speeltuinen en het samentrekken van woningen tot ruimere eenheden.
- Noemt de Wijkstemdag als voorbeeld van participatie dat landelijk applaus verdient.

Mw. Van Lente (PvdA):

- Vraagt of genoeg lessen getrokken zijn voor de toekomst en bepleit ervaringen ook in andere wijken te laten landen.

Mw. Brongers (voormalig projectleider Krachtwijken vanuit politie):

- Vindt het mooi dat betrokkenen nu samenwerken, verbinding maken en al veel hebben bereikt.
- Wil het vertrouwen van burgers dat uit monitoren blijkt, recht doen door de goede projecten te handhaven, met misschien nog kleine stappen voorwaarts. De kwetsbaarheid van groepen in deze wijken zal alleen maar toenemen.

Mw. Eugelink (manager oude wijken MJD):

- Kijkt altijd naar toepasbaarheid van ervaringen, ook elders in het land.
- Benadrukt dat rechtstreeks kopiëren niet werkt, omdat elke wijk zijn eigen karakter heeft.

Mw. Riemersma (Stadspartij):

- Vraagt wat er bij de gemeentelijke organisatie zou moeten veranderen.

Dhr. Van Berkel (wijkontwikkelaar De Hoogte bij De Huismeesters):

- Werkt over het algemeen prettig samen met de gemeente.
- Ziet nog groeimogelijkheden zodat een aanspreekpunt altijd kennis en mandaat heeft.

Mw. Brongers (voormalig projectleider Krachtwijken vanuit politie):

- Vindt het soms lastig zaken met de gemeente te bespreken wegens ontbrekend mandaat van de gesprekspartner.
- Moet op zoek naar pareltjes op afdelingen die wel bereid zijn aparte domeinen als jeugd, zorg en welzijn te overstijgen. Hier valt een hele slag in te maken.

Dhr. Martens (PvdA):

- Reageert op de inspreker dat er gelukkig veel nuttig werk gedaan wordt.
- Vraagt zich af of onduidelijke hiërarchie meespeelt bij het ervaren gebrek aan regie.

Mw. Brongers (voormalig projectleider Krachtwijken vanuit politie):

- Zou het inderdaad prettig vinden als de gemeente één aanspreekpunt met mandaat naar voren schuift. Dat wordt immers ook van de organisaties verwacht.

Dhr. Gijsbertsen (GroenLinks):

- Vindt de aandacht voor successen terecht. Goede samenwerking levert kruisbestuiving op.
- Vraagt een toelichting op de behoefte aan een integrale opdracht met gedwongen samenwerking.

Mw. Eugelink (manager oude wijken MJD):

- Noemt als succesfactoren dat de gemeente inderdaad een duidelijke opdracht verstrekt met als voorwaarde samenwerking. Het is essentieel dit verplicht te stellen, zodat organisaties over hun grenzen heen moeten werken.
- Stelt dat organisaties als overeenkomst hebben dat ze van de wijken houden en de leefbaarheid voor burgers willen verhogen.
- Pleit ervoor vanaf het begin als gemeente met organisaties in gesprek te blijven om het tijdrovende proces van intensieve samenwerking goed te kunnen volgen.

De voorzitter:

- Dankt alle sprekers voor hun bijdragen én voor het goede werk dat hun organisaties in de wijken leveren.
- Wijst erop dat het verslag van deze avond waarschijnlijk geagendeerd zal worden in een vergadering van de commissie Ruimte en Wonen.
- Sluit de hoorzitting om 22.00 uur onder dankzegging.